

ALEXANDER FAYNBERG SHE'RIYATIDA TABIAT VA SHAHAR MANZARALARINING BADIY SINTEZI

Abdishukurova Jasmina Dilshod qizi

jasminaabdishukurova2108gmail.com

Xorijiy til va adabiyot fakulteti,
O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti,
Toshkent, O'zbekiston.
<https://doi.org/10.5281/zenodo.18954802>

ARTICLE INFO

Qabul qilindi: 07-mart 2026 yil
Ma'qullandi: 09-mart 2026 yil
Nashr qilindi: 11- mart 2026 yil

KEY WORDS

Alexander Faynberg, tabiat tasviri, shahar manzarasi, poetik sintez, lirika, badiiy obraz, urbanistik poetika.

ABSTRACT

Ushbu maqolada mashhur shoir Alexander Faynberg she'riyatida tabiat va shahar manzaralarining badiiy uyg'unligi tahlil qilinadi. Shoir lirikasida tabiat tasvirlari hamda shahar hayotiga xos manzaralar o'zaro uyg'unlashib, inson ruhiyati va zamonaviy hayot ritmini ifodalovchi poetik obrazlar tizimini yaratadi. Maqolada Faynberg ijodida tabiatning estetik va falsafiy mazmuni, shahar muhitining badiiy talqini hamda ularning poetik sintezi orqali yaratilgan badiiy tasvirlar tahlil qilinadi. Tadqiqot natijasida shoir lirikasida tabiat va urbanistik manzaralar inson ruhiyati, zamonaviy jamiyat va estetik tafakkur bilan chambarchas bog'liq holda aks etishi ko'rsatib beriladi.

Zamonaviy she'riyatda tabiat va shahar manzaralari badiiy tasvirning muhim unsurlaridan biri hisoblanadi. Ayniqsa, XX-asrning ikkinchi yarmida urbanistik motivlar she'riyatda kengroq namoyon bo'la boshladi. Bu jarayon shoirlarning shahar hayoti, uning ruhiy muhiti va tabiat bilan munosabatini yangicha talqin qilishiga olib keldi.

Shu jihatdan Alexander Faynberg ijodi alohida e'tiborga loyiqdir. Uning lirikasida tabiat va shahar manzaralari o'zaro qarama-qarshi emas, balki bir-birini to'ldiruvchi estetik hodisa sifatida tasvirlanadi. Shoir shahar hayotining dinamikasi bilan tabiatning sokin go'zalligini birlashtirib, o'ziga xos poetik tasvirlar yaratadi.

Faynberg she'riyatida tabiat obrazlari inson ruhiyatining nozik holatlarini ifodalashga xizmat qilsa, shahar manzaralari zamonaviy hayotning murakkab ritmini aks ettiradi. Shu sababli uning she'riyati tabiat va urbanistik poetikaning badiiy uyg'unligi bilan ajralib turadi.

Asosiy qism.

Tabiat tasvirlarining poetik ahamiyati.

Faynberg lirikasida tabiat tasvirlari muhim badiiy vositalardan biri hisoblanadi. Shoir ko'pincha fasllar, daraxtlar, osmon, shamol yoki quyosh kabi obrazlar orqali inson ruhiy holatini ifodalaydi. Bu tasvirlar shoirning poetik tafakkurida estetik go'zallik va ruhiy uyg'unlik ramzi sifatida namoyon bo'ladi.

Tabiat obrazlari shoir she'rlarida ko'pincha metaforik ma'noga ega bo'ladi. Masalan, bahor yangilanish ramzi sifatida, kuz esa hayotning o'tkinchiligi yoki mulohaza davri sifatida

talqin qilinadi. Shu tarzda tabiat manzaralari inson hayotining turli bosqichlarini ifodalovchi poetik timsollarga aylanadi.

Bundan tashqari, shoir tabiat tasvirlari orqali insonning ichki kechinmalarini yanada chuqurroq ochib beradi. Tabiat va inson ruhiyati o'rtasidagi bunday uyg'unlik shoir lirikasining muhim estetik xususiyatlaridan biridir.

Shahar manzaralarining badiiy talqini.

Faynberg ijodida shahar muhitining tasviri ham muhim o'rin tutadi. U shaharni faqatgina geografik yoki ijtimoiy makon sifatida emas, balki inson hayoti kechadigan murakkab estetik makon sifatida tasvirlaydi.

Shoir she'rlarida ko'chalar, xiyobonlar, tungi chiroqlar yoki gavjum maydonlar kabi urbanistik manzaralar ko'pincha inson kayfiyati bilan uyg'un holda tasvirlanadi. Bu tasvirlar shahar hayotining ritmi, shovqini va harakatini ifodalaydi.

Shahar manzaralarining bunday talqini shoir lirikasiga zamonaviylik ruhini olib kiradi. Shu bilan birga, shoir shahar muhitida ham tabiat unsurlarini topishga harakat qiladi. Bu esa urbanistik tasvirlarning estetik boyligini yanada oshiradi.

Tabiat va shahar manzaralarining badiiy sintezi.

Faynberg she'riyatining o'ziga xos jihatlaridan biri – tabiat va shahar manzaralarining badiiy sintezidir. Shoir bu ikki makonni qarama-qarshi qo'ymaydi, balki ularni yagona poetik makon sifatida tasvirlaydi.

Masalan, shoir she'rlarida ko'pincha shahar fonida tabiat manzaralari paydo bo'ladi. Daraxtlar, osmon yoki shamol kabi obrazlar shahar muhitiga estetik ohang bag'ishlaydi. Natijada shahar hayoti ham tabiat bilan uyg'unlashgan holda tasvirlanadi.

Bu badiiy sintez shoirning estetik qarashlarini aks ettiradi. U zamonaviy inson hayotida tabiat va shahar o'rtasidagi uyg'unlik muhim ahamiyatga ega ekanligini ko'rsatadi. Shu jihatdan Faynberg she'riyati zamonaviy urbanistik poetikaning yorqin namunasidir.

Xulosa.

Xulosa qilib aytganda, Alexander Faynberg she'riyatida tabiat va shahar manzaralari o'zaro uyg'unlashgan holda tasvirlanadi. Shoir tabiat obrazlari orqali inson ruhiyatining nozik jihatlarini ochib bersa, shahar manzaralari orqali zamonaviy hayotning dinamikasini ifodalaydi.

Ushbu ikki estetik makonning badiiy sintezi shoir lirikasining muhim poetik xususiyatini tashkil etadi. Faynberg ijodi tabiat va urbanistik poetikaning uyg'unligi orqali zamonaviy she'riyatda o'ziga xos estetik hodisa sifatida namoyon bo'ladi. Shoirning badiiy tasvirlari inson va atrof-muhit o'rtasidagi estetik munosabatni chuqur anglashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

- 1.Alexander Faynberg. Tanlangan she'rlar. – Toshkent: Adabiyot va san'at nashriyoti.
- 2.Karimov N. XX asr o'zbek adabiyoti tarixi. – Toshkent: O'zbekiston, 2015.
- 3.Quronov D. Adabiyotshunoslik nazariyasi. – Toshkent: Akademya nashr, 2018.
- 4.Yo'ldoshev Q. Badiiy asarni tahlil qilish asoslari. – Toshkent: O'qituvchi, 2016.
- 5.Rahmonov N. Zamonaviy o'zbek she'riyati tadqiqotlari. – Toshkent, 2019.